

부속문서 5

몽골 무형문화유산 국가 목록

몽골 무형문화유산 국가대표목록

몽골 무형문화유산 긴급보호목록

교육문화과학부 장관 훈령 293, 2009년 7월 8일 승인

몽골 무형문화유산 국가대표목록

I. 무형문화유산의 매개체로서의 언어를 포함한 구전전통

1. 몽골어
2. 몽골 전래동화
3. 서사와 전설
4. 몽골어 축원 찬가
5. 몽골어 찬송
6. 몽골어 수수께끼
7. 몽골어 글자 맞추기
8. 몽골어 속담
9. 몽골어 기원과 구술 치료
10. 몽골어 서사시
11. 몽골의 민속 구전 놀이 ‘우주의 세 가지’
12. 성스러운 몽골어 표현
13. 몽골어 일화들
14. 우유를 뿌리며 번지게 하는 몽골어 축원 표현

II. 연행예술

1. 몽골어 자장가
2. 몽골어 민속 장가
3. 몽골어 민속 단가
4. 몽골 전통 모린 쿠르 - 마두금 연주기술
5. 몽골 전통 흐미 - 목구멍 노래 기술
6. 징구(Giingoo) - 말 기수의 구령
7. 전통 휘파람 기술
8. 템비(Dembe) - 노래 선율 놀이
9. 몽골 곡예
10. 몽골 전통 참(Tsam) 가면춤

III. 사회 관습, 의례 및 축제 행사

1. 신생아를 씻기는 의식
2. 어린이의 첫 이발 의식
3. 신부에게 인사하는 풍습
4. 전통 결혼 의식
5. Ger(전통주거형태) - 새로운 천막을 짓는 의식
6. 장례 풍습
7. 동물 거세 풍습
8. 구니우스가르가요손(Guunii urs gargah yoson) - 유목 농업의 초봄 풍습
9. 구 바릭 요스(Guu barikh yos) - 마유주 제조 시작을 위한 풍습
10. 우나가 타빅(Unaga tavikh) - 마유주 제조 완료를 위한 풍습
11. 말에 낙인을 찍는 풍습
12. 가축에 표시하는 풍습
13. 아이락 Airag(마유주)를 만드는 풍습
14. 복숭아뼈 놀이
15. 음력 설 축제
16. 몽골 축제와 의례
17. 독수리 축제
18. 신성한 장소에 대한 경배의식
19. 몽골 샤먼 의식

IV. 자연과 우주에 관련된 지식과 관습

1. 몽골 민속 의료
2. 몽골 민속 수의료
3. 몽골 전통 천문학과 천체 관측술
4. 기상과 자연의 변화를 예견하는 전통지식
5. 전통 퍼즐 놀이 양식
6. 환경을 보호를 위한 지혜와 전통 지식
7. 전통 육아 교육 방식과 지혜
8. 전통 낙농 제품 제조 기술
9. 전통 발효유 및 유제품 제조 기술
10. 전통 펠트 제작 기술
11. 전통 가죽 제작 기술

V. 전통 공예

1. 몽골 전통 문양
2. 전통 주거양식(Ger) 건축을 위한 전통 기술
3. 전통 펠트 예술
4. 전통 가죽 공예
5. 몽골 의상 제작 기술
6. 몽골 부츠 제작 기술
7. 조독 슈닥 Zodog shuudag(몽골 전통 씨름 의상) 제작 기술
8. 전통 활 및 화살 제작 기술
9. 전통 은그릇 제조 기술
10. 전통 몽골 말 안장 제조 기술
11. 몽골 전통 조각 예술
12. 전통 수예 및 바느질
13. 전통 뜨개질
14. 전통 몽골화
15. 전통 아플리케(Applique) 예술
16. 전통 조각 및 흥은지(Mache) 예술
17. 전통 악기 제조 기술

몽골 무형문화유산 긴급보호목록

1. 몽골 서사시
2. 몽골 전통 악기 추르(Tsuur) 제작 기술
3. 어미와 새끼 가축을 달래고 화합시키는 노래와 관습
4. 몽골 비 비엘지(Bii biyelgee) 전통 무용
5. 철제 조각 예술
6. 전통 책 제작 기술
7. 몽골의 다양한 소수민족의 전통 결혼예식
(보르지진 Borjigin 축제, 바야드 Bayad, 두부드 Durvud, 자크친 Zakhchin, 카자크 Kazakh, 우리안카이 Uriankhai 부리아드 Buriad 결혼식)
8. 전통 민속 음악 레퍼토리 및 연주 방식
(쿠르 Khuur 악기 연주, 에킬 Ekil, 투슈르 Toovshuur 멜로디 연주, 돔보르, 피리 및 나팔 연주)

МОНГОЛ УЛСЫН
БОЛОВСРОЛ, СОЁЛ, ШИНЖЛЭХ УХААНЫ
САЙДЫН ТУШААЛ

2009 оны 04 сарын 08 өдөр

Дугаар 288

Улаанбаатар хот

Бүртгэл батлах тухай

Нэгдсэн Үндэстний Боловсрол, Шинжлэх ухаан, Соёлын Байгууллага (ЮНЕСКО)-ын Ерөнхий бага хурлын 32 дугаар чуулганаар 2003 оны 10 дугаар сарын 17-ны өдөр баталсан "Соёлын биет бус өвийг хамгаалах тухай" Конвенцийн 12, 17 дугаар зүйл, Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайд бөгөөд ЮНЕСКО-гийн Монголын Үндэсний Комиссын даргын баталсан "Биет бус соёлын өвийг хамгаалах тухай" ЮНЕСКО-гийн конвенцийг хэрэгжүүлэх 2009 оны төлөвлөгөөг тус тус үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Монгол Улсын биет бус соёлын өвийн Төлөөллийн Үндэсний Бүртгэлийг нэгдүгээр, Монгол Улсын Яаралтай хамгаалах шаардлагатай соёлын биет бус өвийн Үндэсний Бүртгэлийг хоёрдугаар хавсралтаар тус тус баталсугай.
2. Биет бус соёлын өвийн төрөл зүйлийн бүртгэлүүдийг ЮНЕСКО-д хүргүүлэх, хэвлүүлэн сурталчлах, шаардлагатай үед нэмэлт, өөрчлөлт оруулан шинэчлэх арга хэмжээ авч ажиллахыг Соёл, урлагийн бодлогын газар /Г.Эрдэнэбат/, ЮНЕСКО-гийн Монголын Үндэсний Комисс /Н.Уртнасан/, Соёлын өвийн төв /Г.Энхбат/-д даалгасугай.
3. Биет бус соёлын өвийн төрөл, зүйлийн улсын бүртгэл, мэдээллийн санг журмын дагуу бүрдүүлж, ажиллахыг Соёлын өвийн төв /Г.Энхбат/-д үүрэг болгосугай.

Е. ОТГОНБАЯР

Боловсрол, соёл, шинжлэх ухааны сайдын
2009 оны 7 дугаар сарын 08 өдрийн 221
дугаар тушаалын нэгдүгээр хавсралт

**МОНГОЛ УЛСЫН БИЕТ БУС СОЁЛЫН ӨВИЙН
ТӨЛӨӨЛЛИЙН ҮНДЭСНИЙ БҮРТГЭЛ**

I. Эх хэл болон аман уламжлал, илэрхийллүүд

1. Монгол хэл	8. Зүйр цэцэн үг
2. Монгол үлгэр	9. Дом шившлэг
3. Домог яриа	10. Тууль
4. Ерөөл	11. Ертөнцийн гурав
5. Магтаал	12. Бэлэг дэмбэрлийн үг
6. Онъсого	13. Шог яриа
7. Таавар	14. Цацал мялаалгын үг

II. Ардын язгуур урлаг

1. Бүүвэйн дуу
2. Монгол ардын уртын дуу
3. Ардын богино дуу
4. Морин хуур хөгжмийн уламжлалт урлаг
5. Монгол хөөмэйн уламжлалт урлаг
6. Хурдан морины хүүхдийн гийнгоо
7. Уламжлалт исгэрэх урлаг
8. Дэмбээдэх ая дуу
9. Монгол уран нугаралт
10. Цамын уламжлалт бүжиг

III. Үндэсний уламжлалт зан үйл, ёслол, баяр наадам

1. Хүүхдийн угаалга хийх зан үйл
2. Хүүхдийн даахь үргээх зан үйл
3. Бэр буулгах зан үйл
4. Хуримлах зан үйл
5. Шинэ гэр барих зан үйл
6. Талийгаачийг оршуулах зан үйл
7. Мал хөнгөлөх зан үйл

8. Гүүний үрс гаргах зан үйл
9. Гүү барих зан үйл
10. Унага тавих зан үйл
11. Адуу тамгалах зан үйл
12. Мал сэтэрлэх зан үйл
13. Айраг исгэх зан үйл
14. Шагай тоглох наадам
15. Цагаан сарын шинийн нэгний баяр
16. Монгол баяр наадам
17. Бүргэдчидийн баяр
18. Тахилгат газар нутгийг тахиx зан үйл
19. Монгол бөөгийн зан үйл

IV. Байгалийн болон сав ертөнцийн тухай мэдлэг, заншил, уламжлалт арга технологи

1. Ардын уламжлалт анагаах ухааны төрлүүд
2. Ардын уламжлалт малын эмгэг анагаах төрлүүд
3. Уламжлалт цаг тоолол, зурхайн ухаан
4. Байгаль, цаг агаар шинжихүйн уламжлалт мэдлэг
5. Онъсон тоглоомын уламжлалт төрлүүд
6. Байгаль хамгаалах уламжлалт арга, мэдлэг
7. Ардын сурган хүмүүжүүлэх ухааны арга, мэдлэг
8. Цагаан идээ бэлтгэх уламжлалт арга
9. Айраг сүү, цагаан идээ исгэх арга
10. Эсгий хийх уламжлалт арга
11. Арьс шир боловсруулах уламжлалт арга

V. Ардын уламжлалт гар урлал

1. Монголын уламжлалт хээ угалз
2. Монгол гэр хийх уламжлал
3. Уламжлалт эсгий урлал
4. Уламжлалт арьс, ширэн урлал
5. Монгол хувцасны урлал
6. Монгол гутлын урлал
7. Бөхийн зодог шуудаг хийх урлал
8. Нум сум хийх уламжлалт урлал
9. Мөнгөн аяга хийх урлал
10. Монгол эмээл хийх урлал
11. Монгол сийлбэрийн уламжлалт урлал
12. Уламжлалт уран хатгамал, оёдлын урлал
13. Уламжлалт нэхэх, сүлжих урлал
14. Монгол зургийн урлал
15. Зээгт наамлын уламжлалт урлал
16. Баримал, шуумалын уламжлалт урлал
17. Үндэсний хөгжмийн зэмсгийн уламжлалт урлал

